

Madecki, Roman

Editorial

Opera Slavica. 2025, vol. 35, iss. 1, pp. 5-6

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2025-1-1>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.83753>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 27. 02. 2026

Version: 20260225

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/OS2025-1-1>

Editorial

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, milé autorky, milí autoři,

první číslo 35. ročníku časopisu *Opera Slavica* přináší nový tematický blok *Slovanské jazyky a literatury v překladu a mezikulturní komunikaci*.

Překladaelé a tlumočníci jsou tradičně nezbytnými prostředníky komunikace mezi lidmi z různých zemí a kultur. Překlad lze tak chápat nejen jako prostředek sloužící k navázání dialogu s jinojazyčnými kulturami a společnostmi, ale také jako klíč k těmto kulturám a společnostem. Díky překladatelům a tlumočnickům mohou do tohoto dialogu aktivně vstupovat také čtenáři (posluchači), poznávat díky nim různé kulturní a společenské fenomény, odlišná vidění světa a jeho interpretace, originální estetické hodnoty a v neposlední řadě si také uvědomovat vztahy a interakce mezi vlastním a cizím kulturně-spoločenským prostředím. Překlad je proto třeba vnímat jako mnohoaspektový jev, v němž se vždy vzájemně prolíná proces mezijazykové a mezikulturní komunikace.

V tematickém bloku najdete studie zaměřené především na překlad a tlumočení mezi jednotlivými slovanskými jazyky či jazyky slovanskými a neslovanskými. Autoři jednotlivých příspěvků se zaměřili na teorii překladu a tlumočení, konkrétní problémy překladatelské a tlumočnické praxe a také využití překladu a interkulturní komunikace ve filologických studijních programech.

Tematický blok otevírá příspěvek Renaty Putzlacher-Buchtové, v němž badatelka prezentuje dílo Karla Kryla v kontextu událostí pražského jara 1968. Do popředí se dostává především česko-polský dialog, jehož se Kryl aktivně účastnil. V Polsku opakovaně vystupoval, hovořil a zpíval polsky, přátelil se s polskými tvůrci. Text autorka doplnila svými originálními překlady Krylových písňových textů.

Studie Moniky Válkové Maciejewské spadá do oblasti kognitivní lingvistiky a pojednává o využití jejích metod při výuce cizích jazyků. Propojením klasického glottodidaktického přístupu s teorií konceptuální integrace se autorka dostává k problematice překladu a otázkám mezijazykové ekvivalence a ukazuje, že použití kognitivních nástrojů může studentům pomoci v procesu jazykové akvizice.

Małgorzata Balcerzak se ve svém příspěvku věnuje převodu kulturních fenoménů do cizího prostředí v kontextu výuky polštiny jako cizího jazyka. Na příkladu známého polského filmu *Sami swoi* analyzuje obtíže studentů při interpretaci a recepci díla, u něž je třeba brát v úvahu především jeho zasazení do kontextu polské kultury a historie.

Tereza Poledníková se zaměřila na překlad kybertextových řetězců obsahujících proměnné z angličtiny do češtiny a ruštiny. Tento typ překladu je typický pro lokalizaci softwarových produktů a videoher. Autorka analyzuje různé strategie a postupy, které překladatelé používají při řešení problémů vyplývajících především z odlišnosti morfologických systémů slovanských jazyků a angličtiny.

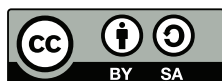
Neda-Marija Panajotova se zabývá problematikou překladu názvů filmových děl. Jde o jazykové struktury, jež mají nejen estetickou hodnotu, ale jsou také často zakotveny v určité kultuře. Převod těchto názvů do cizího jazyka vyžaduje specifické strategie, jež musejí zohlednit i možnosti jejich adaptace do přijímající kultury. Tuto problematiku autorka ilustruje překlady vybraných názvů televizních seriálů z angličtiny do bulharštiny.

Marija Pileva se ve své studii zaměřila na překlad díla R. H. Markhama *Meet Bulgaria* do bulharštiny. Badatelka srovnává anglický originál a bulharský překlad, kriticky zkoumá postup při překladu textů lidové slovesnosti a hodnotí výběr bulharských literárních tvůrců a jejich děl, jimž se anglický originál věnuje.

Lilija Želeva se věnuje deseti letům výuky konferenčního tlumočení na Sofijské univerzitě sv. Klimenta Ochridského. Tato výuka je zaměřena na tlumočení, překlad filmových děl a titulkování. Autorka shrnuje – a to i na základě průzkumu mezi posluchači – nejčastější obtíže, se kterými se studenti při tlumočení setkávají, a uvádí také strategie, jak jim čelit.

Kromě tematického bloku číslo obsahuje také studii Krištofa Jacka Kozaka, věnovanou motivu moře a oceánu v expresionistickém dramatu, jenž se u jižních Slovanů přerodil v metaforu nekonečnosti a metafyzického rozměru lidské existence. Číslo přináší jako obvykle také řadu recenzí a zpráv.

Roman Madecki

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.